

SXEDIO.36C

20.8.1911: Ο ΠΟΛΙΤΕΥΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ

Ο Ιωάννης Οικονομίδης, θεωρείτο από όλους ως ο πατέρας του Κυπριακού Συνεργατικού Κινήματος.

Για τη δράση του η εφημερίδα "Κυπριακός Φύλαξ" (20.8.1911) έγραφε στη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα κατά τις εκλογές του 1911:

"Πάνυ ευπρόσδεκτος και ευχάριστον έχομεν πληροφορίαν να μεταδώσωμεν εις το Ε. κοινόν περί της οριστικής αποφάσεως του κ. Ι. Οικονομίδου, όπως αποδεχθή την επιμόνωσ προτεινωμένην υποψηφιότητα διά τας προσεχείς βουλευτικές εκλογάς υπό πολυαρίθμων και ισχυόντων προσώπων εκ της επαρχίας Αμμοχώστου και εν Λευκωσία, πεποιθήμεν δε ότι πας Κύπριος φιλόπολις την επάνοδον του κ. Ι. Οικονομίδου εις την πολιτικήν της Κύπρου σκηνήν να χαιρείσση μετ' ευφροσύνης και θα επικροτήσει μετά χαράς.

Εν ω χρόνω φαίνονται διατεθειμένοι ν' αποχωρήσωσι της ενεργού πολιτικής πολιτευταί πεπειραμένοι και ευπαίδευτοι κατά την προσεχή νομοθετικήν περίοδον, ήτις προμηνύεται κρίσιμος διά την τύχην της νήσου, παλαίμαχος πολιτευτής δεδοκιμασμένης αξίας και εμπειρίας μορφώσεως επιστημονικής, έρχεται να πληρώση δυσαναπλήρωτον κενόν και να ενισχύση σημαντικώς τον τε εθνικόν και τον πολιτικόν και οικονομικόν αγώνα της νήσου, ον ερρωμένως διεξάγει ευσταθής φάλαγξ των Ελλήνων αντιπροσώπων του Κυπριακού λαού.

Ο κ. Ι. Οικονομίδης ανήκει εις την πρώτην εκείνην τάξιν των νέων επιστημόνων Κυπρίων, οίτινες ως σπουδασταί εν Αθήναις δεν απέβλεπον εις το επιστημονικόν στάδιον ως εις επάγγελμα βιοποριστικόν, αλλ' ως προς σπουδαίον παράγοντα και δύναμιν της χώρας προ μικρού λυτρωθείσης από τουρκικού ζυγού, προς προαγωγήν και επίρρωσιν του

εθνικού φρονήματος του Κυπρι. λαού και προς σταθεράν και ταχείαν πραγμάτωσιν των απ' αιώνων εθνικών πόθων αυτού.

Διά ταύτα αυτός τε και άλλοι σπουδασταί του εν Ελλάδι κατετάχθησαν ως εθελονταί εις τον ελληνικόν στρατόν και μετέσχον των στρατιωτικών επιχειρήσεων, εις ας συχνά η Ελλάς αναγκάζεται να αποδύεται υπό των περιπετειών του τουρκοκρατουμένου ελληνισμού.

Οτε επανήλθον ούτοι εις την γενέτειραν χώραν ετιμήθησαν διά της ομοθύμου ψήφου και της εμπιστοσύνης του Κυπρι. λαού πρώτους αναδείξαντος αυτούς βουλευτάς, οίτινες ενεκαίνισαν εν τω Νομοθετικώ Συμβουλίω πολιτείαν σύμφωνον προς το νέον καθεστώς και προοιωνιζομένην την προσεχή ισχυράν κίνησιν εν τη νήσω.

Ο κ. Ι. Οικονομίδης μάλιστα εγένετο των γεγονότων και των πραγμάτων ο βαθύς και εμβριθής ελεγκτής και εκτιμητής και διά της ηκονημένης μαχαίρας υγιούς και αδυσωπήτου κριτικής άνευ ρητορικής επιδείξεως είχεν αποβή εκ των μάλλον υπολογιζομένων παρά τη Κυβερνήσει αυστηρών, αλλά και δικαίων ελεγκτών.

Κατά την συζήτησιν του περί οπλοφορίας νόμου, δι' ου η Κυβέρνησις επεδίωκε και επέτυχε δρακόντειον νόμον κατά της προσωπικής ελευθερίας των φορολογουμένων ο κ. Ι. Οικονομίδης πρωταγωνίστησεν εν τη και αυτού κοινοβουλευτική εκστρατεία μετά των άλλων επιστημόνων συναδέλφων και συναγωνιστών του, τα πρακτικά δε των μακρών εκείνων και φλογερών συζητήσεων και των τυραννικών διατάξεων και καταδιώξεων των δασικών παραβάσεων, δεικνύουσι πόσον βαθέως και εμβριθώς μελετά ο κ. Ι. Οικονομίδης τα διάφορα ζητήματα και πόσον γινώσκει να διεξάγη ταύτα επιδεξίως και αποτελεσματικώς.

Αι συζητήσεις εκείναι έπεισαν τους κρατούντας περί της άκρας και αδίκου και ανωφελούς αυστηρότητος ήτις συν τω χρόνω εμετριάσθη και κατήντησεν εις την υπό τον Σιρ Καρόλου Κιγκ Χάρμαν απονομήν μερικής δικαιοσύνης εις τον τόπον.

Μετριοπαθής ανταγωνιστής εν τοις τοπικαίς διαφωνίαις και διαστάσεσιν δεν ηθέλησε να αντεπεξέλθῃ μετὰ τῆς απαιτουμένης σφοδρότητος και ορμῆς κατὰ τῆς πείσμονος πολιτείας ιθαγενῶν τινῶν ισχυρῶν πολιτευτῶν, ἐπιμένοντες εἰς τὴν χλιαράν και δουλικήν πρὸς τοὺς κρατούντας πολιτείαν ἣν υπελάμβανον οὔτοι συνετήν και συμφέρουσαν εἰς τὸν τόπον και πρὸς ἀνακύψαν ἀρχιεπισκοπικόν ζήτημα φαίνεται ἀποβλέψας μετὰ τινος ἀμφιβολίας και δισταγμοῦ δι' ὃ πρὸς μεγάλην μὲν χρηματικὴν ζημίαν εὐατοῦ ἐπὶ βλάβῃ δε τῆς χώρας ἀπεσύρθῃ του πολιτικοῦ σταδίου και ἀπεδέξατο τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀσμένως προσφερθείσαν αὐτῷ διακαστικὴν θέσιν ἐν Λεμεσῷ ἵνα ἀπαλλαγῇ αὐστηροῦ και θετικοῦ τιμητοῦ ἐν τῷ Νομοθετικῷ.

Τιμῆσας εἶπε τῆς και ἄλλος τὴν ἐμπιστευθείσαν αὐτῷ δικαστικὴν τήβεννον ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν σύντονον και ἐμβριθὴ μελέτην τῆς Κυπριακῆς καθόλου νομολογίας, ἀλλὰ παρηκολούθει μετὰ θερμοῦ πάντοτε και σπουδαίως τὸν τόπον ἐνδιαφέροντα ζητήματα ἐξετάζων και μελετῶν και γνωματεύων πάντοτε ἀπὸ περιοπῆς και οὐδέποτε ἀπὸ ἀντιλήψεως χαμαιζήλου.

Τὸ ὑπὲρ του κοινῆ συμφέροντος θερμόν ἐνδιαφέρον του κ. Ι. Οικονομίδου μαρτυρεῖται τρανώτατα ὑπὸ τῆς θερμῆς πρωτοβουλίας ἣν ἔσχεν ἐν τῇ ἰδρῦσει του Ταμιευτηρίου "Ἡ Λευκωσία" και ἡ ὑπὲρ τούτου ζωηρά και ἀδιάπτωτος μέριμνα και ἐγγύθεν πόρρωθεν. Οἱ νοήμονες και οἰξυδερκεῖς μέτοχοι του λαμπροῦ τούτου καθιδρύματος οἰξέως διαγνῶντες τὸ ἐξαιρετικόν διαφέρον τὴν βαθείαν ἀντίληψιν και τὴν δεξιάν κατεύθυνσιν ἣν θα προσέδιδεν εἰς τὸ ἀρτισύστατον Ταμιευτήριον ἀνέδειξεν αὐτόν ἐξ ἀρχῆς διευθυντήν και ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἠδραιώθη μὲν στερεά και ἀκλόνητος ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ ἠυρύνθη δε και ἀνεπτύχθη σταθερῶς ἐπωφελῆς λειτουργία αὐτοῦ τοσοῦτον ὥστε κατὰ τῆς δυσχεροῦς ἐκίβνης ἡμέρας του **1902** ἡ ἀγορὰ ἐσώθη ἀπὸ φοβεροῦ κραχ στηριχθεῖσα ἐπὶ τῆς στερεᾶς ἀγκύρας του Ταμιευτηρίου "Ἡ Λευκωσία".

Ἡ πατρικὴ στοργὴ του πρὸς τὸ Ταμιευτήριον διατηρεῖται τοσοῦτον ἀκμαία και ζωηρά ὥστε

κατέλιπε την δικαστικήν θέσιν του ην υπέρ δεκαετίαν ετίμησεν υπερόχως υπείκων ασμένως εις την θερμήν παράκλησιν των μετόχων ίνα αναλάβη την διεύθυνσιν του Ταμειυτηρίου όπερ υπέρ την άγρυπνον και δεξιάν εμβριθή εποπτείαν του προσέλαβε διαστάσεις σπουδαίου πιστωτικού ιδρύματος συγκεντρούντος σήμερον **100.000** λίρας. Το έμβρυον εγένετο γίγας τούτου, ανέθηκαν οι εκτιμώντες κατ'αξίαν του ανδρός την μεγάλην ικανότητα και το υπέμετρον διαφέρον και από ενός και ημίσεως περίπου έτους η διεύθυνσις του Ταμειυτηρίου ευρίσκεται υπό τας στιβαράς και ασφαλείς χείρας του κ. Ι. Οικονομίδου.

Μετά της επανόδου του κ. Οικονομίδου εις την ενεργόν διεύθυνσιν του Ταμειυτηρίου και τα κεφάλαια και αι εργασίαι αυτού ηύξησαν μεγάλως και παρά τον επακολουθήσαντα ανταγωνισμόν της Οθωμαν. Τραπεζης και του αρτισυστάτου εν Κύπρω υποκασταστήματος της Τραπεζης Αθηνών, και παρά τον μισθόν της διεύθυνσης το ετήσιον μέρισμα εγένετο υπέρτερον ή τα προηγούμενα έτη.

Προ της νέας ταύτης δυσχερείας ευρεθείς ο κ. Ι. Οικονομίδης προς αντιμετώπισιν αυτής συνέλαβε τολμηρόν διά τον τόπον, αλλά και ωφελιμώτατον σχέδιον, την ίδρυσιν συνεργατικών εταιρειών, εν ταις πόλεσι και εν τοις χωρίοις της νήσου κατά το σύστημα Σούλιζε- Δέλιτς.

Το σχέδιον τούτο διέλαβε και διετύπωσιν εν Νομοσχεδίω εν συνεργασία μετά του υποδιευθυντού του γεωργ. τμήματος κ. Πέβαν, ευρίσκεται δε νυν τούτο προ διετίας σχεδόν υπό την μελέτην της Κεντρ. Κυβερνήσεως.

Ο συνδυασμός των συστημάτων Σούλιτσε- Δέλιτς και Ραϋφαίζεν εν ταις πόλεσι και εν ταις κώμαις της νήσου θα συντελέση την τε οικονομικήν και ηθικήν αναγέννησιν του Κυπριακού λαού και πρέπει να επιδιωχθή ούτος όλαις δυνάμεσι διά καταλλήλου νομοθετικής εργασίας και συντόμου ενεργείας όπως μετακομισθώσι τα εν Αγγλία Κυπριακά κεφάλαια εις Κύπρον.

Το αληθές και πραγματικόν συμφέρον του

Ταμειευτηρίου και παντός του λαού επιβάλλει όπως ο κ. Ι. Οικονομίδης επανέλθη εις το Νομοθετικόν Συμβούλιον και εις την ενεργόν πολιτικήν περιβεβλημένος υπό της πλήρους και αμερίστου εμπιστοσύνης του Κυπρ. Λαού.

Διά ταύτα ο Κυπρι. λαός εσμέν βέβαιοι ότι ευφροσύνως επικρατεί και χαιρετίζει την επάνοδον του κ. Ι. Οικονομίδου εις την ενεργόν πολιτικήν, εν ω χρόνω σπουδαιότατα οικονομικά, εκκλησιαστικά, πολιτικά και εθνικά ζητήματα θα απασχολήσωσι σοβαρώτατα το Νομοθ. Συμβούλιον και τον τόπον".

Η ίδια εφημερίδα καλώντας τους αναγνώστες της (ανήκε στην Κιτιακή Παράταξη) να ψηφίσουν τους διάφορους υποψηφίους έγραφε στις 10 Σεπτεμβρίου για τον Ιωάννη Οικονομίδα:

"Περί του παλαιμάχου πολιτευτού κ. Ι. Οικονομίδου έχει ήδη ο "Κυπριακός Φύλαξ" ασχοληθή διά πολλών εν προηγουμένω φύλλω και επομένως δεν αισθανόμεθα την ανάγκην όπως και πάλιν εξάρωμεν τας πολιτικές αυτού αρετάς.

Ο κ. Ι. Οικονομίδης είναι εκ των σπανίων εκείνων προσώπων άτινα μη περιοριζόμενα εις την επιφάνειαν των πραγμάτων δι' οξέος βλέμματος διεισδύουσιν εις το εσωτερικόν αυτών και αντιλαμβάνόμενα ορθώς όλων αυτών των ιδιοτήτων δύνανται να εκφέρωσιν αληθή και εμβριθή περί τούτων κρίσιν.

Η λογική δε δύναμις του κ. Οικονομίδου έχει ως άμεσον αποτέλεσμα την θαυμαστή πειστικότητα μετά της οποίας ομιλεί πάντοτε καταρρίπτων επιχειρήματα αληθοφανή μόνον και σαθρά και αναιρών ιδέας πεπλανημένας και αστηρίκτους είμεθα απολύτως βέβαιοι ότι η παρουσία του κ. Οικονομίδου εν τω Κυπριακώ Βουλευτηρίω θα εξυπηρετήση μετά της δυνατής αποτελεσματικότητος τα συμφέροντα της νήσου, διότι ο κ. Οικονομίδης εκτοξεύει τα βλήματα αυτού ιστάμενος πάντοτε επί του ακλονήτου εδάφους της εμβριθούς των ζητημάτων αντιλήψεως και της σπουδαίας τούτων δι' αριθμών και γεγονότων

παραστάσεως.

Οι εν τω Νομοθετικώ κατέχοντες θέσιν Άγγλοι αγορεύοντες του κ. Οικονομίδου θα αισθάνωνται αφεύκτως τον κλονισμόν εκείνον τον οποίον προξενούσι τα γενναία παταγώδη ραπίσματα τα επιφέροντα την σύγχυσιν και την διαθορύβησιν εις τον δεχόμενον αυτά.

Η παροχή λοιπόν λευκής ψήφου εις τον κ. Οικονομίδην δεν έχει την απλήν έννοιαν οφειλομένης τιμής προς την υπεροχήν τού πνεύματος, αλλ' είνε καθήκον απaráβατον διά πάντα Έλληνα εκλογέα του διαμερίσματος Λάρνακος-Άμμοχώστου επιθυμούντα την επί υψηλοτέρου επιπέδου, ανύψωσιν των Κυπριακών πραγμάτων.

Άλλως τε η θετική και ακαταπόνητος εργασία του κ. Οικονομίδου υπέρ της ανά την Νήσον διαδόσεως των συνεργατικών και άλλων ομοίων Εταιρειών αποτελεί και μόνη ουσιωδέστατον προσόν όπως διά της ψήφου του αφού καταλάβη έδραν εν τω Νομοθετικώ αντλών τοιουτοτρόπως νέαν δύναμιν, όπως συνεχίση τον υπέρ της οικονομικής της Νήσου ολοκλήρου ανορθώσεως δισκολώτατον αγώνα".